

FACTSHEETGEZINSHUIZEN

2014

68

Zorgaanbieders

2012 - 64

ZORGAANBIEDER

+22,5%

Aantal Gezinshuizen

587

2012 - 479

→ 382 gezinshuizen
in loondienst

→ 205 gezinshuizen
franchise

KEURMERK

- 124 gezinshuizen hebben een contract afgesloten
- 17 gezinshuizen ontvangen het Keurmerk
- www.keurmerk-gezinshuizen.nl

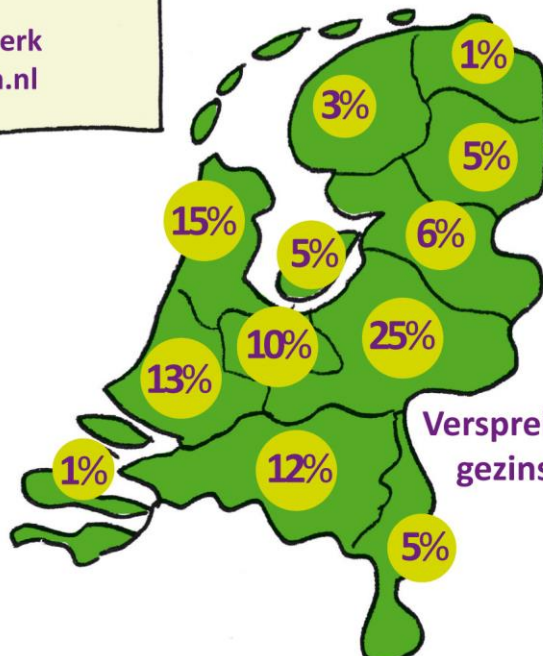
1.728

Inhuisgeplaatste
jeugdigen

2012 - 1.677

→ 996 in loondienst
gezinshuizen

→ 732 in franchise
gezinshuizen

gezinspiratieplein
voor gezinnen met inhuisgeplaatste kinderen

www.gezinspiratieplein.nl

Vooraf

Dit is de derde Factsheet Gezinshuizen. De eerste Factsheet Gezinshuizen verscheen in 2011 en gaf een uitgebreide rapportage van de aantallen en de kenmerken van gezinshuizen in Nederland. In 2012 is er een update van de factsheet gepubliceerd. Deze factsheet geeft de gegevens van 2014 weer. Het Gezinspiratieplein streeft ernaar de Factsheet Gezinshuizen elke twee jaar te actualiseren.

Wat is een gezinshuis?

Hoewel een eenduidige definitie van gezinshuizen ontbreekt, zijn er een aantal terugkerende elementen te ontdekken (Meeuwissen, 2011; Van der Steege, 2012; Schuurman, 2012). Op basis hiervan is de volgende definitie van gezinshuizen geformuleerd:

Gezinshuizen zijn een vorm van zorg voor jeugd die valt onder de Wet op de Jeugdzorg (vanaf januari 2015 de nieuwe Jeugdwet) of de AWBZ. Het is een **kleinschalige woonvorm** waar **één of meerdere jeugdigen** (meestal 3 tot 6) tussen de 0 en 24 jaar opgenomen worden in het eigen gezin van de gezinshuisouder(s). In het gezinshuis bieden gezinshuisouder(s) - op een **professionele wijze**- 24 uur per dag, 7 dagen in de week verzorging, opvoeding en begeleiding aan de jeugdigen. Minimaal één van de beide ouders ontvangt een **salaris of vergoeding** voor zijn/haar werk als gezinshuisouder.

Een belangrijk kenmerk van een gezinshuis is het bieden van een normaal gezinsleven aan het opgenomen kind. De continuïteit van het gezinsleven en de aandacht en steun van de gezinshuisouders geven de jeugdigen de ondersteuning die zij nodig hebben voor hun verdere ontwikkeling. De kleinschaligheid van een gezinshuis maakt een individuele benadering van de jeugdige mogelijk. Van belang is dat er ruimte is voor de achtergrond en het netwerk van de opgenomen jeugdige, waaronder contact met de biologische ouders.

Nieuwe Jeugdwet en de rol van gezinshuizen

De gemeenten zijn sinds 1 januari 2015, met de intrede van Amandement 80 in de nieuwe Jeugdwet, wettelijk verplicht om uithuisgeplaatste jeugdigen onder te brengen bij een pleeggezin of in een gezinshuis. Opvang in een residentiële instelling mag alleen nog wanneer plaatsing in een vervangende gezinssituatie niet mogelijk is, of aantoonbaar niet in het belang van het kind is (Brochure gezinshuizen, 2014). Uit de gegevens van de huidige factsheet blijkt dat het totale aantal jeugdigen dat in een gezinshuis wordt geplaatst, t.o.v. een residentiële instelling, steeds groter wordt.

Samenvatting factsheets 2011 en 2012

Het landelijk onderzoek dat in 2011 heeft plaatsgevonden leverde een uitgebreid beeld op van de gezinshuissector, met veel specifieke kenmerken van gezinshuizen, gezinshuisouders en de jeugdigen in het gezin. Zo bleek dat 90 % van de gezinshuisouders samenwoont met een partner, gezinshuisouders gemiddeld 47 jaar oud zijn en dat 60% van hen ook eigen kinderen heeft.

De in huisgeplaatste jeugdigen hadden een gemiddelde leeftijd van 12 jaar. Een meerderheid van de in huisgeplaatste jeugdigen is van Nederlandse afkomst en iets meer dan de helft volgde speciaal onderwijs. Meer informatie over de kenmerken is te vinden in de **Factsheet Gezinshuizen 2011**. De actualisatie van de stand van zaken van 2012 is te lezen in de **Factsheet Gezinshuizen 2012**.

	Aantal zorgaanbieders:	Aantal gezinshuizen:	Aantal in huisgeplaatste jeugdigen:
2011	62	389	1362
2012	64	479	1677

In 2011 en 2012 was het aantal zorgaanbieders van gezinshuizen nagenoeg gelijk, respectievelijk 62 en 64 aanbieders. Dit waren aanbieders uit verschillende sectoren: de provinciale jeugdzorg, de jeugd-ggz en de zorg voor licht verstandelijk gehandicapte jeugdigen (AWBZ).

Het aantal gezinshuizen steeg in 2012 met 23% ten opzichte van 2011, van 389 naar 479. Dat betekende een gemiddelde van 7,5 gezinshuizen per zorgaanbieder. Uitgaande van '3,5 kind' per gezinshuis, werden er in 2011 ongeveer 1.362 jeugdigen in huis geplaatst en 1.677 in 2012. In Gelderland bevonden zich in beide jaren de meeste gezinshuizen, in Zeeland de minste.

Overzicht van gezinshuizen in Nederland

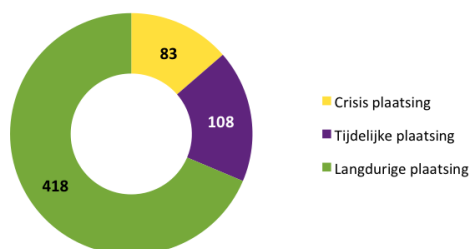
Werkwijze

Eind 2014 is het Gezinspiratieplein gestart met het verzamelen van gegevens van de gezinshuizen bij verschillende zorgaanbieders. De vorige factsheets hebben een bestand opgeleverd van zorgaanbieders van gezinshuizen, die als basis is gebruikt voor deze update. De gegevens zijn geactualiseerd door middel van internetonderzoek en middels het versturen van een online vragenlijst naar de verschillende zorgorganisaties. Van de 68 zorgaanbieders met gezinshuizen hebben 58 organisaties de vragenlijst ingevuld. Dat betekent dat 85 % van de gegevens volledig zijn. De overige gegevens zijn grotendeels aangevuld met behulp van het internetonderzoek en de bij het Gezinspiratieplein bekende gegevens van gezinshuizen. Van twee zorgaanbieders is geheel onbekend hoeveel gezinshuizen zij bieden en hoeveel jeugdigen daarin zijn opgenomen. Desondanks is deze factsheet, met gegevens van 96 % van de zorgaanbieders, behoorlijk nauwkeurig.

Stand van zaken 2014

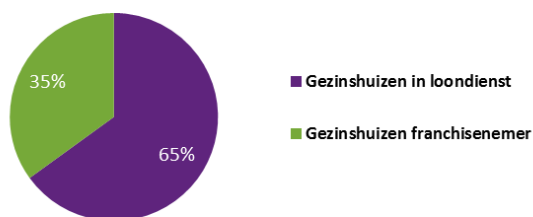
In 2014 zijn er in totaal 68 (regionale) zorginstellingen die gezamenlijk **587 gezinshuizen** aanbieden. Dat zijn gemiddeld 8,5 gezinshuizen per organisatie. In deze gezinshuizen zijn in 2014 ten minste **1.728 jeugdigen inhuusgeplaatst**, per gezinshuis gemiddeld 2,9 jeugdigen. Informatie over het perspectief wat geboden is in de gezinshuizen is door 51 (75%) zorgaanbieders aangeleverd. De meeste gezinshuizen bieden langdurige perspectiefplaatsingen. In onderstaand figuur¹ wordt het aantal gezinshuizen dat crisis, tijdelijk of langdurige plaatsing biedt, weergegeven. Sommige gezinshuizen bieden meerdere soorten perspectiefplaatsingen, waardoor de som hoger is dan het totaal aantal gezinshuizen in Nederland.

587 gezinshuizen
68 zorgaanbieders
1728 jeugdigen

Gezinshuizen bij zorgaanbieders

Van de 587 gezinshuizen is 65% in loondienst bij een zorgaanbieder (382 gezinshuizen). Samen hebben zij 996 jeugdigen in huis. De overige 35% is aangesloten bij een franchiseorganisatie (dit zijn 205 gezinshuizen), met 732 inhuusgeplaatste jeugdigen. Gemiddeld wonen er 2,6 jeugdigen in een gezinshuis dat in loondienst is, en 3,6 jeugdigen in een gezinshuis dat franchisenemer is.

Particuliere gezinshuizen

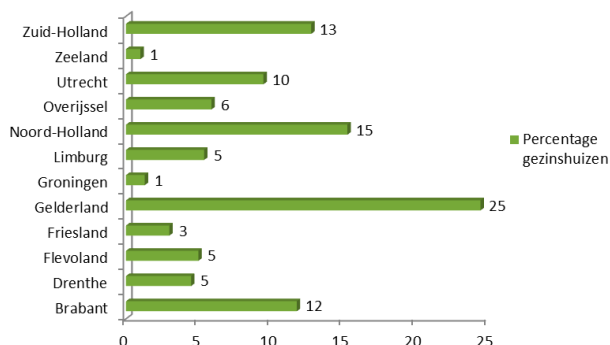
Naast de gezinshuizen in loondienst en de gezinshuizen die zijn aangesloten bij een (zorg)organisatie als franchisenemers, zijn er ook gezinshuizen die volledig zelfstandig opereren. Deze gezinshuizen zijn niet meegenomen in bovenstaand overzicht omdat zij niet eenvoudig in kaart gebracht kunnen worden. Het exacte huidige aantal particuliere gezinshuizen is daardoor niet bekend.

¹ Rectificatie (23-03-2017): in de originele versie van deze publicatie waren bij deze figuur de aantallen tijdelijke en langdurige plaatsingen omgedraaid. In deze tweede versie zijn de juiste aantallen weergegeven.

Internetonderzoek en gegevens bekend bij het Gezinspiratieplein, geven een indicatie van 5-12 particulier opererende gezinshuizen in Nederland.

Geografische spreiding

Van 577 gezinshuizen is de locatie bekend. Sommige gezinshuizen vangen jeugdigen op waarvan de plaatsing geheim moet blijven, waardoor de standplaats van deze gezinshuizen niet bekend gemaakt mag worden. De verspreiding van de 577 gezinshuizen over de provincies is in de volgende figuur weergegeven.

Stijging gezinshuizen, zorgaanbieders en inhuusgeplaatste jeugdigen

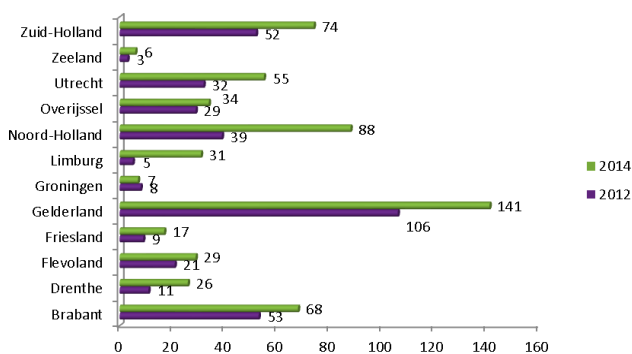
Het aantal gezinshuizen is de afgelopen twee jaar met 22,5% gestegen. Waar een zorgaanbieder bij de vorige telling gemiddeld 7,5 gezinshuizen had, ligt dat gemiddelde nu op 8,5. Het aantal zorgaanbieders van gezinshuizen is eveneens gestegen. Dit ondanks dat er tien organisaties gefuseerd zijn tot zeven zorgaanbieders. Evenals voorgaande jaren zijn er ook nog steeds aanbieders die slechts één of twee gezinshuizen hebben. Aan de andere kant zijn er momenteel drie organisaties met elk meer dan 40 gezinshuizen in hun zorgaanbod.

Toename
gezinshuizen
22,5%

Het aantal inhuusgeplaatste jeugdigen in de gezinshuizen is ten opzichte van 2012 gestegen met 3%. Deze stijging gaat samen met een afname van het aantal gegeven indicaties voor AWBZ met verblijf of residentiële jeugdzorg in 2013². Hieruit kan opgemaakt worden dat jeugdigen met zo'n indicatie steeds vaker worden opgenomen in een gezinshuis.

Behalve in Groningen, is er in de overige provincies een toename te zien in het aantal gezinshuizen. Op provinciaal niveau blijft, evenals in de vorige twee factsheets, Gelderland de absolute koploper. Het aantal gezinshuizen per provincie in 2012 en 2014 is te zien in onderstaand figuur.

² Een afname van 4,3 % in gegeven indicaties voor AWBZ met verblijf en 7,8 % voor residentiële jeugdzorg t.o.v. 2012 (CBS statline, 2014).

Keurmerk Gezinshuizen

De Rudolphstichting heeft een keurmerk voor gezinshuizen ontwikkeld, waarmee het streeft naar kwalitatieve zorg voor de kinderen en jongeren die worden opgevangen in een gezinshuis. Het Keurmerk Gezinshuizen draagt bij aan het ordenen van het kwaliteitsmanagementsysteem van het gezinshuis, bevordert transparantie en veiligheid voor de geplaatste jeugdigen en hun betrokkenen en onderstreept het belang van professioneel opvoeden. In 2014 hebben 124 gezinshuizen een contract afgesloten waarmee zij aangeven aan de slag te gaan met het behalen van dit keurmerk, 17 gezinshuizen behaalden dit keurmerk in 2014 en 10 gezinshuizen bevinden zich momenteel in de afrondende fase.

124 gezinshuizen
zijn verbonden
aan het Keurmerk
Gezinshuizen

Trends

Er zijn verschillende trends gaande binnen de gezinshuizen. Zo zijn er gezinshuisouders die zich specialiseren in bepaalde problematiek, zoals hechtingsproblematiek, en specifiek daarvoor behandeling toepassen. Ook zijn er gezinshuizen waarin jeugdigen tijdelijk worden opgevangen, ter observatie of gedurende het traject van perspectiefbepaling.

Naast gezinshuizen en pleegzorg worden er door zorgaanbieders ook andere gezinswoonvormen aangeboden voor uithuisgeplaatste jeugdigen met een residentiële indicatie, welke niet voldoen aan de eerder gegeven definitie van gezinshuizen. Bijvoorbeeld gezinswoonvormen;

- met **meer dan zes inhuisgeplaatste jeugdigen**, zoals een gezinsboerderij.
- waarin het kind **niet bij het gezin in woont**, maar wel op het erf van het gezinshuis. Vaak wordt deze vorm geboden aan jongeren ouder dan 18 jaar, waarin zij zelfstandig wonen maar wel 24 uur per dag ondersteuning ter beschikking hebben.
- met **één opvoeder**, ondersteund door een pedagogisch medewerker.
- waarin **moeder en kind** worden opgevangen.

12 zorgaanbieders hebben aangegeven zulke alternatieve gezinswoonvormen te bieden. In totaal boden zij samen 48 alternatieve gezinswoonvormen aan in 2014, waarin 146 jeugdigen verbleven.

Bronvermelding

Brochure over gezinshuizen: de kracht van het gewone leven (2014). *Stelselwijziging jeugd*.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2014) *Statline*.

Colofon

© Maart 2017 (versie 2), Gezinspiratieplein.

Gezinspiratieplein

Het Gezinspiratieplein is een kennisplatform voor gezinnen met inhuisgeplaatste jeugdigen: pleeggezinnen, gezinshuizen, jeugdzorgboerderijen en soortgelijke woonvormen en hun begeleiders. Het Gezinspiratieplein biedt opleidingsmogelijkheden, doet onderzoek, ontwikkelt kennisproducten en organiseert bijeenkomsten voor het delen van kennis en ervaring. Zo wil Gezinspiratieplein een bijdrage leveren aan het versterken van het draagvermogen van de pleeg- en gezinshuisouders en aan de kwaliteitsverbetering van de opvang van uithuisgeplaatste jeugdigen in gezinsvormen.

Gezinspiratieplein is een initiatief van een drietal Glindse organisaties: Rudolphstichting, Gezinshuis.com en Internetzo.

Vragen of meer informatie over deze publicatie? Neem dan gerust contact met ons op.

Rudolphlaan 2 | 3794 MZ De Glind | Tel. (0342) 45 90 10
www.gezinspiratieplein.nl

Auteur

Leonie Lubbersen

Medewerking

Deze factsheet is mede tot stand gekomen door de medewerking van 68 zorgaanbieders. De factsheet levert tevens een bijdrage aan de doelstellingen van Alliantie Kind in Gezin, namelijk het inhuis plaatsen van 10.000 uithuisgeplaatste jeugdigen in 10 jaar. Voor meer informatie: www.inhuisplaatsen.nu.

